Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia Latina - Cod. Aug. perg. 154

[Reichenau ?], [14. Jh.]

Epistola ad Corinthios I

urn:nbn:de:bsz:31-42065

Visual Library

Adiutorem nrm in xpo & stachen dilectum
meū. Salutate appellen probum in xpo.
Salutate eos qui sunt in aristoboli domo.
Salutate herodionem cognatū meū. Sa
lutate eos qui sunt ex narcissi domo q̄ s
in dn̄o. Salutate tryphenam & tryphona
que laborant in dn̄o. Salutate psidam
karissimā q̄ multū laborauit in dn̄o.
Salutate rufum electū in dn̄o & matre
eius & meā. Salutate asincretū plegō
tiam hermen patrobam hermam &
qui cum eis sunt fr̄s. Salutate filolo
gum & iuliam nereum & sororem eius
& olimpiade & om̄s qui cum eis sūt scōs.
Salutate inuicē in osculo scō. Salutant
uos om̄s ecce xpi. Rogo aūt uos fr̄s ut
obseruetis eos qui dissensiones & offen
dicula pter doctrinam q̄m uos didicistis
faciunt et declinate ab ill'. Huiusmodi eī
xpo dn̄o nr̄o n̄ seruiunt. s; suo uentri.
& p dulces sermones & bn̄dictiones se
ducunt corda innocentiū. Ura eī obedia
i omne locum diuulgata ē. Gaudeo igr̄
in uob. s; uolo uos sapientes eē i bono
& simplices in malo. Ds̄ aūt pacis c
terēt sathanā sb pedib; uris uelociter. Gra
dn̄i nr̄i ihu xpi uobcum. Salutat uos
timotheus adiutor m̄s & lucas & iason
& sosipat' cognati mei. Saluto uos ego
tercius qui scripsi eplām in dn̄o. Salutat
uos gayus hospes meus & uniusa ecca.
Salutat uos erastus archarius ciuita
tis & q̄rtus fr̄. Gra dn̄i nr̄i ihu x̄ cū oib;
uob. Am̄. Ei aūt qui potens ē uos cōfir
mare iuxt eūāg meū & pdicatione ihu x̄
scdm reuelationem mysterii tempis et
nis taciti. q̄ nunc patefcm ē p scripturas
pphāy scdm pceptum etni dei ad obedi
tione fidei. i cunctis gentib; cogniti sō
li sapienti deo p ihm xpm. cui ē honor &
gla in scla sclor. Amen. Explicit epla
ad Romanos. Incip plo in pma epla
Corin ad corinthios.
thij sunt achaici. Et
hij similr ab aplis
audierunt ūbum ue
ritatis. & subūsi sunt
multipharie a falsis aplis. quidā ad
philosophie ūbosā eloquentiā. alij ad
sectam legis iudaice fuerūt inducti.
Hos reuocat apls ad ueram & eūglica
sapiam. scribens eis ab epheso p timo
theum discipl'm suū. Incip epla pma
ad corinth.
Paulus uocat'
apls ihu xpi p
uoluntatem di.
& sostenes frat'
ecce dei. que est
corinthi. scifica
tis in xpo ihu.
uocatis sanctis
cum omnib; qui inuocant nom dn̄i nr̄i
ihu x̄. in omni loco ipsorū & nr̄o. Gra ub
& pax a deo pre nr̄o & dn̄o ihu xpo. Gras
ago deo meo semp p uob in gra dei q̄
data est uob in xpo ihu. q2 in omnib;
diuites fc̄i estis in illo in omni uerbo &
omni scia sic testimoniū x̄ cōfirma
tum ē in uob ita ut nich uob desit in
ulla gra. expectantib; reuelatione dn̄i
nr̄i ihu x̄. qui & cōfirmabit uos usq; ad
finē sn̄ crimine in die aduent' dn̄i nr̄i ihu
xpi. Fidel' ds̄ p quē uocati estis i societa
tem filij eius ihu xpi dn̄i nr̄i. Obsec
aūt uos fr̄s p nom dn̄i nr̄i ihu x̄ ut
idipm dicatis omnes. & n̄ sit in uob
scismata. Sitis aūt pfcī in eodē sensu

et in eadem scientia. Significatum est enim mihi de vobis fratres mei ab his qui sunt cloes quia contentiones sunt inter vos. Hoc autem dico quod unusquisque vestrum dicit. Ego quidem sum pauli. ego autem appollo. ego vero cephe. ego autem christi. Divisus est christus? Numquid paulus crucifixus est pro vobis. aut in nomine pauli baptizati estis? Gratias ago deo meo quod neminem vestrum baptizavi nisi crispum et gayum. ne quis dicat quod in nomine meo baptizati sitis. Baptizavi autem et stephane domum. Ceterum nescio si quem alium vestrum baptizaverim. Non enim misit me christus baptizare sed evangelizare. non in sapientia verbi ut non evacuetur crux christi. Verbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est. his autem qui salvi fiunt id est nobis virtus dei est. Scriptum est enim. Perdam sapientiam sapientium et prudentiam prudentium reprobabo. Ubi sapiens? Ubi scriba? Ubi conquisitor huius seculi? Nonne stultam fecit deus sapientiam huius mundi? Nam quia in dei sapientia non cognovit mundus per sapientiam deum placuit deo per stultitiam predicationis salvos facere credentes. Quoniam et iudei signa petunt et greci sapientiam querunt. Nos autem predicamus christum crucifixum iudeis quidem scandalum gentibus autem stultitiam. ipsis autem vocatis iudeis atque grecis. christum dei virtutem et dei sapientiam. quia quod stultum est dei sapientius est hominibus et quod infirmum est dei fortius est hominibus. Videte enim vocationem vestram fratres. quia non multi sapientes secundum carnem. non multi potentes. non multi nobiles. sed que stulta sunt mundi elegit deus ut confundat sapientes. et infirma mundi elegit deus ut confundat fortia. et ignobilia mundi et contemptibilia elegit deus et ea que non sunt ut ea que sunt destrueret. ut non glorietur omnis caro in conspectu eius. Ex ipso autem vos estis in christo ihesu qui factus est sapientia nobis a deo. et iustitia et sanctificatio et redemptio. ut quemadmodum scriptum est. qui gloriatur in domino glorietur.

II

Et ego cum venissem ad vos fratres. veni non in sublimitate sermonis aut sapientie. annuntians vobis testimonium christi. Non enim iudicavi scire me aliquid inter vos. nisi ihesum christum et hunc crucifixum. Et ego in infirmitate et timore et tremore multo fui apud vos. et sermo meus et predicatio mea non in persuasibilibus humane sapientie verbis. sed in ostensione spiritus et virtutis ut fides vestra non sit in sapientia hominum sed in virtute dei. Sapientiam autem loquimur inter perfectos. sapientiam vero non huius seculi neque principum huius seculi. qui destruuntur. sed loquimur dei sapientiam in mysterio que abscondita est. quam predestinavit deus ante secula in gloriam nostram. quam nemo principum huius seculi cognovit. Si enim cognovissent numquam dominum glorie crucifixissent. Sed sicut scriptum est. quod oculus non vidit nec auris audivit. nec in cor hominis ascendit. que preparavit deus his qui diligunt illum. Nobis autem revelavit deus per spiritum suum. Spiritus enim omnia scrutatur. et profunda dei. Quis enim scit hominum que sunt hominis. nisi spiritus hominis qui in ipso est. Ita et que dei sunt nemo cognovit nisi spiritus dei. Nos autem non spiritum huius mundi accepimus. sed spiritum qui ex deo est. ut sciamus que a deo donata sunt nobis. que et loquimur non in doctis humane sapientie verbis. sed in doctrina spiritus. spiritualibus spiritualia comparantes. Animalis autem homo non percipit ea que sunt spiritus dei. Stultitia enim est illi et non potest intelligere quia spiritualiter examinatur. Spiritualis autem iudicat omnia. et ipse a nemine iudicatur. Quis enim cognovit sensum domini. aut quis instruxit eum? Nos autem sensum christi habemus.

III

Et ego fratres non potui vobis loqui quasi spiritualibus. sed quasi carnalibus. tamquam

paruulis in xpo lac uob potum dedi n esca.
Nodum enim poteratis: sz nec nunc quidem
potestis. Adhuc eni estis carnales. Cum
eni sit int uos zelus et contentio n ne car
nales estis. et scdm hoiem ambulatis.
Cum eni quis dicat. ego quidem sum pau
li. alius aut ego apollo. nne homines
estis. Quid g e apollo. Quid u paul.
Ministri ei cui credidistis. et unicuiqz
sicut dns dedit. Ego plantaui. appol
lo rigauit. sz ds incrementum dedit. Itaqz
neqz qui plantat e aliquid neqz qui
rigat. sz qui incrementum dat ds. Qui
plantat aut et qui rigat unu s. Unusqsqz
aut ppriam mercede accipiet. scdm suu
labore. Di eni sumus adiutores. Dei
agricultura estis. dei edificatio estis. Scdm
gram dei que data e m ut sapies archi
tectus fundamentum posui. alius aut
sup edificat. Unusqsqz aut uideat qmo su
edificet. Fundamentum eni aliud nemo
potest pone pter id q positum e qd est
xpc ihc. Siquis aut sup edificat sup fun
damentum hoc aurum argentum lapide
preciosos ligna fenum stipula. unius
cuiusqz op manifestum erit. Dies eni dni de
clarabit. q in igne reuelabr. et uniuscuiqz
opus qle sit ignis pbabit. Si cui opus
manserit q supedificauit. mercede ac
cipiet. Si cui opus arserit detrimentu
patietur. ipe aut saluus erit sic tn qsi p
ignem. Nescitis q templum dei estis.
et sps dei hitat in uob. Siquis aut tem
plum dei uiolauit. disperdet illum ds.
Templum dei scm e q estis uos. Nemo
uos seducat. Siquis uidetur int uos sa
piens ee in hoc sclo. stultus fiat ut sit
sapiens. Sapia eni huius mundi. stulticia
est ap dm. Scptum e eni. Comphendam

sapientes in astutia eor. Et itm. Dns
nouit cogitationes sapientium qm ua
ne sunt. Itaqz nemo glorietur in hoibz.
Omnia eni ura sunt. siue paulus. siue
appollo. siue cephas. siue mundus. siue
uita. siue mors. siue psentia. siue futura.
Omnia eni ura sunt. uos aut xpi. xpc
aut dei. IIII
Sic nos existimet homo ut ministros xpi. et
dispensatores mysterior dei. Hic iam
queritur int dispensatores. ut fidelis
quis inueniatur. Michi aut p minimo e
ut a uob iudicer. aut ab humano die.
Sz neqz meipm iudico. Nichil eni michi co
scius sum. sz n in hoc iustificatus sum.
Qui aut iudicat me ds e. Itaqz nolite
ante tps iudicare. quo adusqz ueniat
dns. qui et illuminabit abscondita te
nebrar. et manifestabit osilia cordium
et tunc laus erit unicuiqz a deo. Hec
aut frs transfiguraui in me. et apollo
pp uos. ut in uob discatis ne sup qm
scptum e unus aduersus alium infletur
p alio. Quis eni te discernit. Quid aut
hes q n accepisti. Si aut accepisti. qd
glaris qsi n acceperis. Iam saturati estis.
iam diuites facti estis. Sine nob regna
tis. Et utina regnetis. ut et nos uobis
regnemus. Puto eni ds nos aplos no
uissimos ostendit. tamqm morti desti
natos. q spectaculu facti sumus mundo. et
angelis. et hominibz. Nos stulti pp xpm.
uos aut prudentes in xpo. Nos infirmi.
uos aut fortes. uos nobiles nos aute
ignobiles. Usqz in hanc hora et esuri
mus et sitimus. et nudi sumus et colaphis
cedimur. et instabiles sumus. et laboram
opantes manibz nris. Maledicimur et
bndicimus. psecutione patimur et susti

nem̄· blasphemamur ⁊ obsecramus· Tā
q̄m purgamenta huius mundi facti sumus.
omnium peripsima usq; adhuc· Non ut
confundam uos hec scribo· sed ut filios me
os karissimos moneo· Nam si decem
milia pedagogorum̄ habeatis in xp̄o· sed nō
multos patres· Nam in xp̄o ihū per euāg
ego uos genui· Rogo ergo uos imita
tores mei estote· Ideo misi ad uos thi
motheum qui ē filius meus karissimus
⁊ fidel' in dn̄o· qui uos commone faciat
uias meas q̄ sunt in xp̄o ihū· sicut
ubiq; in omni eccl'a doceo· Tamq̄m nō
uenturus sim ad uos· sic inflati sunt
quidā· Veniam aū cito ad uos si dn̄s
uoluerit· ⁊ cognoscam nō sermonem
eorū qui inflati sunt· sed uirtutē· Nō enī
i sermone est regnū dei· sed i uirtute·
Quid uultis· In uirga ueniam ad
uos· an in caritate ⁊ spū mansuetudinis·

V

Omnino auditur inter
uos fornicatio· ⁊ tal' fornicatio
qual' nec inter gentes· ita ut uxorē
patris aliquis habeat· Et uos inflati
estis· et nō magis luctum habuistis· ut tol
latur de medio uestrum qui hoc op' fecit·
Ego quidem absens corpe· p̄sens aū
spū· iam iudicaui ut p̄sens· eū q̄ sic
operatus est· i nomine dn̄i nr̄i ihū xp̄i
congregatis uob et meo spū cū uirtute dō
ihū· tradē huiusmōi sathane i interitū
carnis ut sp̄s saluus sit in die dn̄i nr̄i
ihū x̄· Non bō gloriatio uīa· Nescitis q̄r
modicum fermentum totā massā cor
rumpit· Expurgate uetus fermentū ut
sitis noua consp'sio· sicut estis azimi·
Etenī pascha nr̄m i imolatus est xp̄c·
Itaq; epulemur nō i fermento ueti· neq;
i fermento malitie ⁊ nequitie· sed i azi
mis sinceritatis et ueritatis· Scripsi uob
in ep̄la ne commisceamini fornicariis· nō
utiq; fornicariis hui' mundi· Aut aua
ris aut rapacibus· aut ydol' seruientibus·
Alioquin debueratis de h' mundo exisse·
Nunc aū scripsi uob nō commisceri· si is q̄
fr̄ nominatur est fornicator· aut auar'
aut ydol' seruiens aut maledicus· aut
ebriosus· aut rapax· cum eiusmōi· nec
cibum sumē· Quid enī m̄ de hiis qui
foris sunt iudicare· Nonne de hiis qui
intus sunt uos iudicatis· Nam eos qui
foris sunt d's iudicabit· Auferte ma
lum a uobis ipsis.

VI

Audet aliquis uestrum h̄ns negotiū
aduersus alterū iudicari apud in
iquos ⁊ nō apud sanctos· An nescitis qm̄
sci de h' mundo iudicabunt· Et si in uob
iudicabitur mundus· indigni estis qui
de minimis iudicetis· Nescitis qm̄ an
gelos iudicabimus q̄nto mag' secularia·
Secularia g' iudicia si habueritis· contēpti
biles qui sunt in eccl'a· illos constituite
ad iudicandum· Ad uerecundiam uestrām
dico· Sic nō est inter uos sapiens quisq̄·
qui possit iudicare int' fr̄m suū· Sed fr̄
cum fr̄e iudicio contendit· ⁊ hoc apud i
fideles· Iam quidē omnino delictum
ē in uob· q' iudicia h̄etis int' uos· Quare
nō mag' iniuriam accipitis· Quare non
mag' fraudē patimini· Sed uos iniuriā
facitis· ⁊ fraudatis· ⁊ hoc fr̄ibus· An ne
scitis· q' iniqui regnum dei nō possīde
bunt· Nolite errare· Neq; fornicarii neq;
ydolis seruientes· neq; adulteri· neq; mol
les· neq; masculor' concubitores· neq; fu
res· neq; auari· neq; ebriosi· neq; ma
ledici· neq; rapaces· regnum dei nō pos
sidebunt· Et h' quidē fuistis sed abluti

estis, sed sanctificati estis, sed iustificati estis in
nomine domini nostri Iesu Christi et in spiritu dei nostri.
Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia
mihi licent, sed ego sub nullius redigar po-
testate. Esca ventri et venter escis. Deus
autem et hunc et has destruet. Corpus autem non
fornicationi sed domino et dominus corpori. Deus vero et
dominum suscitavit et nos suscitabit per vir-
tutem suam. Nescitis quoniam corpora vestra mem-
bra Christi sunt? Tollens ergo membra Christi
faciam membra meretricis? Absit. An ne-
scitis quoniam qui adheret meretrici unum corpus
efficitur? Erunt enim inquit duo in carne
una. Qui autem adheret domino unus spiritus est.
Fugite fornicationem. Omne enim peccatum
quodcumque fecerit homo extra corpus est;
qui autem fornicatur in corpus suum peccat.
An nescitis quoniam membra vestra templum sunt
spiritus sancti qui in vobis est, quem habetis a deo, et non
estis vestri? Empti enim estis pretio magno.
Glorificate et portate deum in corpore vestro.

VII

De quibus autem scripsistis mihi: bonum est
homini mulierem non tangere. Propter
fornicationem autem unusquisque uxorem suam
habeat, et unaquaeque suum virum habeat. Uxori
vir debitum reddat; similiter autem et uxor
viro. Mulier sui corporis potestatem non habet,
sed vir. Similiter autem et vir sui corporis potestatem
non habet, sed mulier. Nolite fraudare invi-
cem, nisi forte ex consensu ad tempus,
ut vacetis orationi. Et iterum revertimini in
idipsum, ne temptet vos sathanas propter in-
continentiam vestram. Hoc autem dico secundum
indulgentiam, non secundum imperium. Volo autem
omnes homines esse sicut et me ipsum. Sed unusquisque
proprium habet donum a deo: alius quidem
sic, alius vero sic. Dico autem non nuptis et vi-
duis: Bonum est illis si sic manserint sicut
et ego. Quod si non se continent, nubant. Me-
lius est enim nubere quam uri. His autem qui matri-
monio iuncti sunt precipio non ego sed dominus
uxorem a viro non discedere. Quod si discesserit,
manere innuptam aut viro suo reconcili-
ari. Et vir uxorem non dimittat. Nam ceteris
ego dico, non dominus. Si quis frater uxorem habet in-
fidelem et hec consentit habitare cum illo, non
dimittat illam. Et si qua mulier habet vi-
rum infidelem et hic consentit habitare cum illa,
non dimittat virum. Sanctificatus est enim vir
infidelis per mulierem fidelem, et sanctificata est
mulier infidelis per virum fidelem. Alioquin
filii vestri inmundi essent, nunc autem sancti sunt.
Quod si infidelis discedit, discedat. Non est enim
servituti subiectus frater aut soror in huiusmodi.
In pace autem vocavit nos deus. Unde enim scis
mulier si virum salvum facies? aut unde
scis vir si mulierem salvam facies? Nisi
unicuique sicut divisit dominus, unumquemque sicut
vocavit deus, ita ambulet. Et sicut in omnibus
ecclesiis doceo. Circumcisus aliquis vocatus
est? non adducat preputium. In preputio aliquis
vocatus est? non circumcidatur. Circumcisio
nichil est et preputium nichil est, sed observatio
mandatorum dei. Unusquisque in qua vocatione
vocatus est, in ea permaneat. Servus voca-
tus es? non sit tibi cure; sed et si potes liber fieri,
magis utere. Qui enim in domino vocatus est
servus, libertus est domini. Similiter qui liber
vocatus est, servus est Christi. Pretio empti
estis; nolite fieri servi hominum. Unusquisque
in quo vocatus est, fratres, in hoc maneat apud
deum. De virginibus autem preceptum domini non
habeo; consilium autem do, tamquam misericordiam consecutus
a domino ut sim fidelis. Existimo enim hoc bonum
esse propter instantem necessitatem, quoniam bonum est homini
sic esse. Alligatus es uxori? noli querere so-
lutionem. Solutus es ab uxore? noli querere
uxorem. Si autem acceperis uxorem, non peccasti.

Et si nupserit virgo non peccavit. Tribulationem
tamen carnis habebunt huiusmodi. Ego autem vobis
parco. Hoc itaque dico fratres. Tempus breve
est. Reliquum est ut et qui habent uxores tamquam
non habentes sint, et qui flent tamquam non flen-
tes, et qui gaudent tamquam non gauden-
tes, et qui emunt tamquam non possidentes,
et qui utuntur hoc mundo tamquam non utan-
tur. Preterit enim figura huius mundi. Volo
autem vos sine sollicitudine esse. Qui sine
uxore est sollicitus est que Domini sunt, quomodo
placeat Deo. Qui autem cum uxore est solli-
citus est que sunt mundi, quomodo placeat uxo-
ri, et divisus est. Et mulier innupta et virgo
cogitat que Domini sunt, ut sit sancta et corpore et
spiritu. Que autem nupta est cogitat que sunt
mundi, quomodo placeat viro. Porro hoc
ad utilitatem vestram dico, non ut laqueum
vobis iniciam, sed ad id quod honestum est et quod
facultatem prebeat sine impedimento Dominum
obsecrandi. Si quis autem turpem se videri ex-
istimat super virginem suam, quod sit superadulta,
et ita oportet fieri, quod vult faciat, non peccat si
nubat. Nam qui statuit in corde suo
firmus, non habens necessitatem, potestatem autem
habens sue voluntatis, et hoc iudicavit in
corde suo servare virginem suam, bene fa-
cit. Igitur et qui matrimonio iungit virginem
suam bene facit, et qui non iungit melius
facit. Mulier alligata est legi quanto tem-
pore vir eius vivit. Quod si dormierit vir eius,
liberata est. Cui vult nubat, tantum in Domino.
Beatior autem erit si sic permanserit secundum meum
consilium. Puto autem quod et ego spiritum Dei habeam.

De his autem que idolis   VIII
sacrificantur, scimus quia omnes scientiam
habemus. Scientia inflat, caritas vero edi-
ficat. Si quis autem existimat scire aliquid, se
nondum cognovit quemadmodum oporteat eum
scire. Si quis autem diligit Deum, hic cognitus est
ab eo. De escis autem que idolis immolantur, sci-
mus quia nichil est idolum in mundo, et quod nullus
Deus nisi unus. Nam et si sunt qui dica-
tur dii sive in celo sive in terra, siquidem
sunt dii multi et domini multi, nobis tamen unus
Deus Pater, ex quo omnia, et nos in illo, et unus
Dominus Ihesus Christus per quem omnia et nos per ipsum. Sed non
in omnibus est scientia. Quidam autem conscientia usque
nunc idoli quasi ydolothitum manducant,
et conscientia ipsorum cum sit infirma polluitur.
Esca autem nos non commendat Deo. Neque enim si
non manducaverimus deficiemus, neque si man-
ducaverimus habundabimus. Videte autem ne
forte hec licentia vestra offendiculum fiat in-
firmis. Si enim quis viderit eum qui habet sci-
entiam in ydolio recumbentem, nonne conscientia ei-
us cum sit infirma edificabitur ad manducandum
ydolothita? Et peribit infirmus in tua scientia
frater propter quem Christus mortuus est. Sic autem peccantes
in fratres et percutientes conscientiam eorum infir-
mam, in Christo peccatis. Quapropter si esca scan-
dalizat fratrem meum, non manducabo carnem
in eternum, ne fratrem meum scandalizem.   IX

Non sum apostolus? Non sum liber? Nonne
Christum Ihesum Dominum nostrum vidi? Nonne
opus meum vos estis in Domino? Et si aliis non
sum apostolus, sed tamen vobis sum. Nam signaculum
apostolatus mei vos estis in Domino. Mea defen-
sio apud eos qui me interrogant hec est.
Numquid non habemus potestatem manducandi
et bibendi? Numquid non habemus potestatem soro-
rem mulierem circumducendi, sicut et ceteri apostoli
et fratres Domini et Cephas? Aut solus ego et
Barnabas non habemus potestatem hoc operan-
di? Quis militat suis stipendiis umquam?
Quis plantat vineam et fructum eius non
edit? Quis pascit gregem et de lacte eius
non manducat? Numquid secundum hominem hec

dico. An et lex hec non dicit? Scriptum est
enim in lege moysi. Non alligabis os bo
vi trituranti. Numquid de bobus cura est
deo? An propter nos utique hec dicit? Nam propter
nos scripta sunt. quoniam debet in spe qui arat
arare. et qui triturat in spe fructus per
cipiendi. Si nos vobis spiritualia semina
vimus magnum est si nos carnalia vestra
metamus? Si alii potestatis vestre participes sunt.
quare non potius nos? Sed non usi sumus hac po
testate. sed omnia sustinemus ne quod offen
diculum demus evangelio christi. Nescitis quoniam qui in
sacrario operantur que de sacrario edunt. et
qui altari deserviunt cum altari parti
cipantur? Ita et dominus ordinavit hiis qui evangelium
annunciant. de evangelio vivere. Ego autem nul
lo horum usus sum. Non scripsi autem hec ut
ita fiant in me. Bonum est enim mihi magis mo
ri. quam ut gloriam meam quis evacuet. Nam
si evangelizavero non est mihi gloria. Necessitas enim
mihi incumbit. Ve enim mihi est si non evangelizavero.
Si enim volens hoc ago. mercedem habeo. Si autem
invitus. dispensatio mihi credita est. Que est
ergo merces mea? Ut evangelium predicans sine
sumptu ponam evangelium et non abutar potestate
mea in evangelio. Nam cum liber essem ex omnibus.
omnium me servum feci ut plures lucri face
rem. Et factus sum iudeis tamquam iudeus.
ut iudeos lucrarer. Hiis qui sub lege sunt.
quasi sub lege essem cum ipse non essem sub lege.
ut eos qui sub lege erant lucrifacerem. Hiis
qui sine lege erant. tamquam sine lege essem.
cum sine lege dei non essem. sed in lege essem christi.
ut lucrifacerem eos qui sine lege erant. Factus sum
infirmis infirmus. ut infirmos lucrifacere
rem. Omnibus omnia factus sum ut omnes salvos
facerem. Omnia autem facio propter evangelium. ut parti
ceps eius efficiar. Nescitis quod hii qui in
stadio currunt. omnes quidem currunt. sed unus
accipit bravium. Sic currite ut compre
hendatis. Omnis autem qui in agone conten
dit. ab omnibus se abstinet. Et illi quidem
ut corruptibilem coronam accipiant.
nos autem incorruptam. Ego igitur sic curro
non quasi in incertum. Sic pugno non quasi aerem
verberans. sed castigo corpus meum et in servi
tutem redigo. ne forte cum aliis predi
caverim ipse reprobus efficiar. X

Nolo enim vos ignorare fratres quoniam
patres nostri omnes sub nube fuerunt.
et omnes mare transierunt. et omnes
in moyse baptizati sunt in nube et in ma
ri. Et omnes eandem escam spiritalem
manducaverunt. et omnes eundem potum spi
ritualem biberunt. Bibebant autem de spiritua
li consequenti eos petra. Petra autem erat
christus. Sed non in pluribus eorum beneplacitum est
deo. Nam prostrati sunt in deserto. Hec
autem in figura facta sunt nostri. ut non simus
concupiscentes malorum. sicut et illi concupie
runt. Neque ydolatre efficiamini sicut qui
dam ex ipsis. quemadmodum scriptum est. Sedit
populus manducare et bibere. et surrexerunt
ludere. Neque fornicemur sicut quidam ex ipsis
fornicati sunt. et ceciderunt una die. xx
tria milia. Neque temptemus christum. sicut
quidam eorum temptaverunt. et a serpentibus
perierunt. Neque murmuraveritis. sicut quidam
eorum murmuraverunt. et perierunt ab extermi
natore. Hec autem omnia in figura contin
gebant illis. Scripta sunt autem ad correctio
nem nostram. in quos fines seculorum deve
nerunt. Itaque qui se existimat stare. vi
deat ne cadat. Temptatio vos non apprehen
dat. nisi humana. Fidelis autem deus. qui non
patietur vos temptari supra id quod potestis.
sed faciet cum temptatione etiam proventum ut
possitis sustinere. Propter quod karissimi mihi

fugite ab ydolo℞ cultura. Ut prudentib;
loquor. Vos ipi iudicate quod dico. Calix
bndictionis cui bndicimus. nonne comu
nicatio sanguinis xpi e. Et panis q frā
gim⁹. nonne pticipatio corpis dni e. Qm
un⁹ panis. unū corp⁹ multi sum⁹. oms
qui de uno pane. 7 de uno calice ptici
pamus. Videte isrl' sedm carnē. Nonne
qui edunt hostias. pticipes sunt altaris.
Quid ergo dico. Qd ydol' ymmolatici
um sit aliquid. aut q ydolum sit aliqd.
Sz q immolant gentes demoniis ym
molant 7 n deo. Nolo aut uos socios fieri
demonio℞. Non potestis calicem dni bi
bere 7 calicem demonio℞. Non ptis mense
dni pticipes ee et mense demonio℞. An
emulamur dnm. Numqd fortiores il
lo sumus. Omnia m licent. s; n o expe
diunt. Oia m licent. s; n o edificant. Ne
mo q suū est querat. s; q alterius. Omē
qd in macello uenit manducate. nichil
interrogantes pp osciām. Dni est tra et
plenitudo ei. Siquis uocat uos infideliū
ad cenam. 7 uultis ire. omne q uob ap
ponitur manducate. nichil interrogante
pp osciām. Siquis aut dixerit hec immo
latum e ydol' nolite manducare pp illū
qui indicauit 7 pp osciām. Consciam
aut dico n tuam. s; alterius. Ut quid eni
libtas mea iudicatur ab aliena osciā.
ego Si g cum gra pticipo quid blasphemor
p eo q gras ago. Siue ergo manducatis
siue bibitis. ul' aliud q facitis. oma
in gl'am dei facite. Sine offensione e
stote iudeis. 7 gentib;. 7 ecce dei. sic et
ego p omnia omnib; placeo. n qres
q m utile e. s; q multis. ut salui fiant.
Imitatores mei estote sic 7 ego xpi.
Laudo aut uos frs q p o mei memores

estis. 7 sicut tradidi uob pcepta mea te
Uolo aut uos scire XI netis.
q omnis uiri caput xpc e. caput
aut mulieris uir. caput u x ds. Omnis
uir orans 7 pphans. uelato capite detur
pat caput suū. Omnis aut mulier orās
aut pphans n uelato capite deturpat
caput suū. Unū est ei ut si decaluet. Na
si n uelatur mulier. tondeatur. Si uo
turpe e mulieri tonderi aut decaluari.
uelet caput suū. Uir quidē n debet uelare
cap suū. qm ymago et gl'a dei est. Muli
er aut gl'a uiri est. Non eni uir ex muliere
e. s; mulier ex uiro. Etenī n e creatus uir
pp mulierem. s; mulier pp uirū. Ideo deb;
mulier uelamē hre sup cap suū pp ange
los. uerumtn neq uir sn muliere. neq;
mulier sn uiro in dno. Nam sic mulier
de uiro. ita 7 uir p mulierē. Omia aut ex
deo. Vos ipi iudicate. Decet mulierē nō
uelatam orare dm. Nec ipa natura docet
uos. qd uir quidē si comā nutriat gl'a est
illi. qm capilli p uelamine ei dati sunt.
Siquis aut uidetur otentiosus ee. talem nos.
osuetudinem n hemus neq eccl'ia dei. Hoc
aut pcipio n laudans qd n in melius s;
i deterius ouenitis. Primū quidē ouen
entib; uob in eccā. audio scissuras esse.
7 ex pte credo. Nam optet 7 hereses ee ut
7 qui pbati sunt manifesti fiant in uob.
Conuenientib; ergo uob in unū. iam n est
dnicam cenam manducare. Unusquisq;
ei suam cenā psumit ad manducandū
7 alius quidē esurit. alius aut ebrius est.
Numqd domos n hetis ad manducandū
7 bibendū. Aut eccl'iam dei otempnitis
7 ofunditis eos qui n hnt. Quid dicā uob.
Laudo uos. in hoc n laudo. Ego eni accepi
a dno q 7 tradidi uob. qm dns ihc i q

nocte tradebatur· accepit panem et gratias
agens fregit et dixit· Accipite et mandu-
cate· Hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur.
Hoc facite in meam commemorationem· Si-
militer et calicem postquam cenavit dicens·
Hic calix novum testamentum est in meo sangui-
ne· Hoc facite quotienscumque bibetis in
meam commemorationem· Quotienscumque
enim manducabitis panem hunc et calicem
bibetis· mortem domini annuntiabitis donec
veniat· Itaque quicumque manducaverit
panem et biberit calicem domini indigne· re-
us erit corporis et sanguinis domini· Probet autem se-
ipsum homo· et sic de pane illo edat· et de cali-
ce bibat· Qui enim manducat et bibit in-
digne· iudicium sibi manducat et bibit
non diiudicans corpus domini· Ideo inter
vos multi infirmi et imbecilles et dormi-
unt multi· Quod si nosmetipsos diiudica-
remus non utique iudicaremur· Dum iudicamur
autem a domino corripimur· ut non cum hoc mundo
damnemur· Itaque fratres mei cum convenitis
ad manducandum invicem expectate· Si
quis esurit domi manducet· ut non in
iudicium conveniatis· Cetera autem cum venero

De spiritualibus XII disponam.
autem nolo vos ignorare fratres.
Scitis quoniam cum gentes essetis· ad simu-
lacra muta prout ducebamini euntes· Ideo
notum vobis facio· quod nemo in spiritu dei
loquens· dicit anathema Iesu· Et nemo
potest dicere dominus Iesus nisi in spiritu sancto· Divisio-
nes vero gratiarum sunt· idem autem spiritus· Et divi-
siones ministrationum sunt· idem autem dominus.
Et divisiones operationum sunt· idem vero deus.
qui operatur omnia in omnibus· Unicuique
autem datur manifestatio spiritus ad utilita-
tem· Alii quidem per spiritum datur sermo sapientie·
alii autem sermo scientie secundum eundem spiritum.
alii fides in eodem spiritu· Alii gratia sanitatum
in uno spiritu· Alii operatio virtutum· alii prophe-
tia· alii discretio spirituum· alii genera lin-
guarum· alii interpretatio sermonum· Hec
autem omnia operatur unus atque idem spiritus
dividens singulis prout vult· Sicut enim corpus
unum est et membra habet multa· omnia autem mem-
bra corporis cum sint multa· unum corpus
sunt· ita et Christus· Etenim in uno spiritu omnes nos
in unum corpus baptizati sumus· sive iudei·
sive gentiles· sive servi· sive liberi· et omnes
in uno spiritu potati sumus· Nam et corpus non est
unum membrum· sed multa· Si dixerit pes quoniam
non sum manus· non sum de corpore· non ideo non
est de corpore· Et si dixerit auris quia non sum oculus·
non sum de corpore· non ideo non est de corpore· Si
totum corpus oculus· ubi auditus· Si totum
auditus· ubi odoratus· Nunc autem posuit deus
membra unumquodque eorum in corpore sicut voluit·
Quod si essent omnia unum membrum· ubi cor-
pus· Nunc autem multa quidem membra· u-
num autem corpus· Non potest autem dicere oculus
manui opera tua non indigeo· aut iterum
caput pedibus non estis mihi necessarii· Sed multo
magis que videntur membra corporis infirmio-
ra esse necessariora sunt· et que putamus
ignobiliora membra corporis esse· his ha-
bundantiorem honorem circumdamus· et que
inhonesta sunt nostra· habundantiorem hone-
statem habent· Honesta autem nostra· nullius
egent· Sed deus temperavit corpus ei cui deerat
habundantiorem tribuendo honorem ut non
sit scisma in corpore· sed idipsum pro invicem
sollicita sint membra· Et si quid patitur
unum membrum compatiuntur omnia membra· Sive
glorificatur unum membrum congaudent omnia membra.
Vos autem estis corpus Christi· et membra de membro·
Et quosdam quidem posuit deus in ecclesia·
primum apostolos· secundo prophetas· tertio doctores·

deinde uirtutes. exinde gratias curationum. opi-
tulationes. gubernationes. genera linguarum.
Numquid omnes apostoli? Numquid omnes pro-
phete? Numquid omnes doctores? Numquid
omnes uirtutes? Numquid omnes gratiam habent
curationum? Numquid omnes linguis loquuntur?
Numquid omnes interpretantur? Emulamini
autem carismata meliora. Et adhuc excel-
lentiorem uiam uobis demonstro.

XIII

Si linguis hominum loquar et
angelorum, caritatem autem non habeam,
factus sum uelut es sonans aut cymbalum
tinniens. Et si habuero prophetiam et nouerim
mysteria omnia et omnem scientiam et habuero
omnem fidem ita ut montes transferam,
caritatem autem non habeam, nichil sum. Et si distri-
buero in cibos pauperum omnes facul-
tates meas. et si tradidero corpus meum ita
ut ardeam, caritatem autem non habuero, nichil
michi prodest. Caritas patiens est, benigna
est. Caritas non emulatur, non agit perperam,
non inflatur, non est ambitiosa, non querit que sua
sunt, non irritatur, non cogitat malum, non
gaudet super iniquitate, congaudet autem ueri-
tati. Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat,
omnia sustinet. Caritas numquam excidit,
siue prophetie euacuabuntur, siue lingue
cessabunt, siue scientia destruetur. Ex parte
enim cognoscimus, et ex parte prophetamus. Cum autem
uenerit quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est.
Cum essem paruulus, loquebar ut paruulus,
sapiebam ut paruulus, cogitabam ut pa-
ruulus. Quando autem factus sum uir, euacuaui que
erant paruuli. Uidemus nunc per speculum et
in enigmate, tunc autem facie ad faciem. Nunc
cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut et
cognitus sum. Nunc autem manent fides, spes,
caritas, tria hec. Maior autem horum est caritas.

XIIII

Sectamini caritatem,
emulamini spiritualia, magis autem ut prophe-
tetis. Qui enim loquitur lingua, non hominibus
loquitur sed deo. Nemo enim audit. Spiritus autem loquitur
mysteria. Nam qui prophetat hominibus loquitur
ad edificationem et exhortationem et conso-
lationem. Qui loquitur lingua, semetipsum
edificat. Uolo autem uos omnes loqui linguis,
magis autem prophetare. Nam maior est qui prophe-
tat quam qui loquitur linguis, nisi forte
interpretetur ut ecclesia edificationem accipi-
at. Nunc autem fratres si uenero ad uos linguis
loquens, quid uobis prodero nisi uobis loquar
aut in reuelatione aut in scientia aut in prophetia
aut in doctrina? Tamen que sine anima sunt
uocem dantia, siue tybia siue cythara,
nisi distinctionem sonituum dederint, quomodo
scietur quod canitur aut quod cytharizatur?
Etenim si incertam uocem dederit tuba, quis
parabit se ad bellum? Ita et uos per linguam
nisi manifestum sermonem dederitis, quomodo
scietur id quod dicitur? Eritis enim in aera lo-
quentes. Tam multa ut puta genera linguarum
sunt in hoc mundo, et nichil sine uoce est. Si er-
go nesciero uirtutem uocis, ero ei cui loquor
barbarus, et qui loquitur michi barbarus. Sic et
uos quoniam emulatores estis spirituum, ad edi-
ficationem ecclesie querite ut habundetis. Et ideo
qui loquitur lingua, oret ut interpretetur. Nam
si orem lingua, spiritus meus orat, mens autem
mea sine fructu est. Quid ergo est? Orabo spiritu,
orabo et mente. Psallam spiritu, psallam et
mente. Ceterum si benedixeris spiritu, quis sup-
plet locum ydiote? Quomodo dicet amen
super tuam benedictionem? Quoniam quid dicas ne-
scit. Nam tu quidem bene gratias agis, sed alter
non edificatur. Gratias ago deo quod omnium uestrum
lingua loquor. Sed in ecclesia nolo quinque
uerba sensu meo loqui, ut et alios instru-
am, quam decem milia uerborum in lingua. Fratres

nolite pu̾i effici sensib; ꝫ malitia puu
li estote. sensib; au̅ ꝑfc̄i estote. In lege n.
sc̄ptum ē. Qm̄ in aliis linguis ꝛ labiis
loquar ꝑplo huic ꝛ nec sic exaudiet me.
dicit dn̄s. Itaq; lingue in signu̅ sunt no̅
fidelib; ꝫ infidelib;. ꝓphetie au̅ n̄ infide
lib; ꝫ fidelib;. Si ergo conueniat uniu̾sa
ecc̄ia in unu̅ ꝛ omnes linguis loquantur. in
trent au̅ idiote aut infideles. n̄ne dicet
q̄ insanitis? Si au̅ omnes ꝓphetent. in
tret au̅ quis infidel' u̾l ydiota. conuincitur
ab omnib;. diiudicatur ab omnib;. occulta
n. cordis eius manifesta fiu̅t. ꝛ ita ca
dens in facie̅ adorabit dn̄m. ꝓnuntians
q̄ uere dn̄s in nobis sit. Quid ergo ē f̄res?
Dum conuenitis unusquisq; u̾rm psalmu̅
h̄t. doctrinam h̄t. apocalipsin h̄t. linguam
h̄t. interꝑtatione̅ h̄t. omnia ad edificatio
nem fiant. Siue lingua quis loq̄r. sc̄dm
duos. aut ut multum tres. ꝛ ꝑ ꝑtes. ꝛ un̄
interꝑtetur. Si au̅ n̄ fuerit interpres. ta
ceat in ecc̄ia. sibi au̅ loquat̄ ꝛ deo. Pphe
duo aut tres dicant. ꝛ ceti diiudicent.
Qd̄ si alii reuelatum fu̾it sedenti prior
taceat. Potestis eni̅ om̄s ꝑ singl'os ꝓpha
re. ut omnes discat̄ ꝛ om̄s exhortent̄.
Et sp̄c ꝓphetaru̅ ꝓphetis subiecti su̅t. Non eni̅ ē
dissensionis dn̄s. ꝫ pacis. Sic ꝛ omnib; ec
clesiis sc̄oꝝ doceo. Mulieres in ecc̄iis tace
ant. Non eni̅ ꝑmittitur eis loqui. ꝫ subdi
tas ēē sicut ꝛ lex dicit. Siquid au̅ uolu̅t
disc̄e. domi uiros suos interrogent. Turpe
ē eni̅ mulieri in ecc̄ia loqui. An a uob
u̾bum dei ꝓcessit. aut in uos solos ꝑue
nit? Siquis uidetur ꝓpha ēē aut sp̄ita
lis cognoscat que scribo uob. q̄r dn̄i s̄
mandata. Siquis au̅ ignorat ignora
bit. Itaq; f̄res emulamini ꝓphetare. ꝛ loq̄
linguis nolite ꝓhibe̅. Omnia aut̄ ho

neste ꝛ sc̄dm ordinem fiant in nobis.
Notum au̅ uob facio f̄res XV
eu̅a q̄ ꝑdicaui uob. q̄ ꝛ accepistis
in quo ꝛ statis. ꝑ quod et saluamini.
qua ratione ꝑdicauerim uob. si tene
tis. nisi frustra credidistis. Tradidi
eni̅ uob in primis qd̄ ꝛ accepi. qm̄ x̄c
mortuus ē ꝑ ꝑctis n̄ris sc̄dm sc̄ptas.
ꝛ quia sepultus ē ꝛ quia surrexit
tercia die sc̄dm scripturas. ꝛ q̄ uisus ē
cephe. ꝛ post hec undeci̅. Deinde uis' ē
plus q̄m quingentis f̄rib; simul. ex q̄b;
multi manent usq; adhuc. quida̅ au̅
dormierunt. Deinde uisus ē iacobo. de
inde ap̄lis omnib;. Nouissime aute̅
om̄i. tamq̄ ab ortiuo uisus est ꝛ m.
Ego eni̅ sum minim' ap̄loꝝ. qui n̄ sum
dignus uocari ap̄ls. qm̄ ꝑsecut' sum
ecc̄iam dei. Gr̄a au̅ dei sum. id qd̄ sum.
Et gr̄a eius in me uacua n̄ fuit. ꝫ hundā
tius ill' omnib; laboraui. Nō au̅ ego.
ꝫ gr̄a dei mec̄u. Siue eni̅ ego siue illi sic
ꝑdicam'. ꝛ sic credidistis. Si au̅ x̄ps ꝑ
dicatur q̄ resurrex̄ a mortuis. quom̄
quida̅ dicunt in uob. q̄m resurrectio mor
tuoꝝ n̄ ē. Si au̅ resurrectio mortuoꝝ
n̄ ē. neq; x̄ps resurrex̄. Si au̅ x̄ps no̅
resurrexit. inanis est ergo ꝑdicatio
n̄ra. inanis est ꝛ fides u̾ra. Inuenim̄
au̅ ꝛ falsi testes dei. qm̄ testimoniu̅
dixim' adu̾sus dm̄ q̄ suscitauit x̄pm
que̅ n̄ suscitauit si mortui n̄ resur
gunt. Nam si mortui n̄ resurgunt.
neq; x̄c resurrexit. Qd̄ si x̄ps n̄ resurrex̄.
uana ē fides u̾ra. Adhuc eni̅ estis i ꝑc
catis u̾ris. Ergo ꝛ qui dormieru̅t i x̄
perierunt. Si in hac uita tm̄ in x̄c sꝑan
tes sum'. miserabiliores sum' omnib;
hoib;. Nu̅c au̅ x̄c resurrex̄ a mortuis

primitie dormientium. quoniam quidem per hominem
mors: et per hominem resurrectio mortuorum.
Et sicut in adam omnes moriuntur. ita et in
christo omnes vivificabuntur: Unusquisque
autem in suo ordine. Primitie christus. deinde
hii qui sunt christi. qui in adventu eius credi-
derunt. Deinde finis. cum tradiderit regnum
deo et patri. cum evacuaverit omnem princi-
patum et potestatem et virtutem. Oportet autem
illum regnare. donec ponat omnes inimi-
cos sub pedibus eius. Novissime autem inimica
destruetur mors. Omnia enim subiecit sub pe-
dibus eius. Cum autem dicat. omnia subiecta
sunt ei. sine dubio preter eum qui subiecit
ei omnia. Cum autem subiecta illi fuerint omnia. tunc
ipse filius subiectus erit illi. qui sibi sub-
iecit omnia. ut sit deus omnia in omnibus. Alioquin
quid facient qui baptizantur pro mortuis?
Si omnino mortui non resurgunt ut quid et
baptizantur pro illis: ut quid et nos peri-
clitamur omni hora? Cotidie morior per
vestram gloriam fratres. quam habeo in christo ihesu domino
nostro. Si secundum hominem ad bestias pugna-
vi effesi. quid mihi prodest si mortui non resur-
gunt? Manducemus et bibamus. cras enim
moriemur. Nolite seduci. Corrumpunt
mores bonos colloquia mala. Evigila-
te iusti. et nolite peccare. Ignorantiam
enim dei quidam habent. Ad reverentiam vobis
loquor. Sed dicit aliquis. Quomodo resur-
gunt mortui? Quali autem corpore venient?
Insipiens tu quod seminas non vivificatur
nisi prius moriatur. Et quod seminas non corpus
quod futurum est seminas. sed nudum granum
ut puta tritici aut alicuius ceterorum generum.
Deus autem dat illi corpus sicut vult. et unicui-
que seminum proprium corpus. Non omnis
caro eadem caro. sed alia hominum. alia pe-
corum. alia volucrum. alia autem piscium.
Et corpora celestia. et corpora terrestria. Sed alia
quidem celestium gloria. alia autem terrestrium.
Alia claritas solis. alia claritas lune. et alia
claritas stellarum. Stella enim ab stella dif-
fert in claritate. Sic et resurrectio mortuorum.
Seminatur in corruptione. surget in incor-
ruptione. Seminatur in ignobilitate. sur-
get in gloria. Seminatur corpus animale. surget
corpus spiritale. Si est corpus animale. est
et spiritale. Sic scriptum est. Factus est primus homo
adam in animam viventem. novissimus adam
in spiritum vivificantem. Sed non prius quod spiritale
est sed quod animale. deinde quod spiritale. Primus
homo de terra terrenus. secundus homo de celo ce-
lestis. Qualis terrenus. tales et terreni. et qualis
celestis: tales et celestes. Igitur sicut portavi-
mus ymaginem terreni: portemus et ymaginem
celestis. Hoc autem dico fratres quia caro et san-
guis regnum dei possidere non possunt. neque
corruptio incorruptelam possidebit. Ecce
misterium vobis dico. Omnes quidem resur-
gemus: sed non omnes inmutabimur. In momen-
to in ictu oculi. in novissima tuba. Canet
enim tuba et mortui resurgent incorrupti.
et nos inmutabimur. Oportet enim corruptibile
hoc induere incorruptionem. et mortale hoc
induere inmortalitatem. Cum autem mortale
hoc induerit inmortalitatem tunc fiet ser-
mo qui scriptus est. Absorta est mors in victo-
ria. Ubi est mors victoria tua: Ubi est mors
stimulus tuus: Stimulus autem mortis peccatum
est. virtus vero peccati lex. Deo autem gratias qui
dedit nobis victoriam per ihesum christum dominum nostrum.
Itaque fratres mei dilecti. stabiles estote et in-
mobiles. habundantes in opere domini semper. scien-
tes quod labor vester non est inanis in domino. XVI

De collectis autem que fiunt in sanctos. sicut
ordinavi ecclesiis galatie. ita et vos
facite per unam sabbati. Unusquisque vestrum apud se

reponat recondens quod ei beneplacuerit ut
non tunc uenero tunc collecte fiant. Cum autem
presens fuero quos probaueritis per epistolas hos
mittam perferre gratiam uestram in ierusalem.
Quod si dignum fuerit ut ego eam, mecum
ibunt. Ueniam autem ad uos cum macedo
niam pertransiero. nam macedoniam per
vel aut transibo. apud uos forsitan manebo uel etiam
hiemabo. ut uos me deducatis quocumque
iero. Nolo enim uos modo in transitu uidere.
Spero enim me aliquantum temporis manere apud
uos. si dominus permiserit. Permanebo autem ephesi
usque ad pentecosten. Ostium enim mihi apertum
est magnum et euidens. et aduersarij multi.
Si autem uenerit timotheus. uidete ut sine
timore sit apud uos. Opus enim domini operatur
sicut et ego. Nequis ergo illum spernat.
Deducite autem illum in pace. ut ueniat
ad me. Expecto enim illum cum fratribus. De
appollo autem fratre notum uobis facio. quoniam multum
rogaui eum ut ueniret ad uos cum
fratribus. Et utique non fuit uoluntas eius ut nunc
ueniret. Ueniet autem cum ei uacuum fuerit.
Uigilate. state in fide. uiriliter agite et con
fortamini. Omnia uestra in caritate fiant. Ob
secro autem uos fratres. nostis domum stephane et
fortunati. et achaici. quoniam sunt primitie a
chaie et in ministerium sanctorum ordinauerunt
se ipsos ut et uos subditi sitis eiusmodi. et omni
cooperanti et laboranti. Gaudeo autem in presen
tia stephane et fortunati et achaici. quoniam id
quod uobis deerat ipsi suppleuerunt. refecerunt
enim et meum spiritum et uestrum. Cognoscite ergo
qui eiusmodi sunt. Salutant uos ecclesie
asie. Salutant uos in domino multum aquila
et prisca cum domestica sua ecclesia apud
quos et hospitor. Salutant uos fratres omnes.
Salutate inuicem in osculo sancto. Saluta
tio mea manu pauli. Siquis non amat
dominum ihesum christum sit anathema mara
natha. Maranatha syrume. id est interpre
tatur dominus uenit. Gratia domini nostri ihesu christi
uobiscum. Caritas mea cum omnibus
uobis in christo ihesu. Amen. Explicit epistola prima
ad corinthios. Incipit prologus in secundam epistolam

Post actam penitentiam ad corinth.
consolatorias scribit eis lit
teras a troade per thytum
et collaudans eos horta
tur ad meliora. contristatos quidem
sed emendatos ostendens. Explicit
prologus. Incipit secunda epistola ad
corinth.

Paulus
apostolus ihesu christi
per uoluntatem dei. et
timotheus
frater ecclesie dei
que est corin
thi. cum sanctis
omnibus qui sunt in uniuersa achaia. gratia
uobis et pax a deo patre nostro. et domino ihesu christo.
Benedictus deus et pater domini nostri ihesu christi.
pater misericordiarum et deus totius conso
lationis qui consolatur nos in omni tribu
latione nostra. ut possimus et ipsi consola
ri eos qui in omni pressura sunt. per
exhortationem qua exhortamur et ipsi a
deo. quoniam sicut habundant passiones christi
in nobis. ita et per christum habundat consolatio nostra.
Siue autem tribulamur pro uestra exhorta
tione. siue consolamur pro uestra consolatione
et salute. siue exhortamur pro uestra ex
hortatione et salute que operatur tol
lerantiam earundem passionum quas et
nos patimur. ut spes nostra firma sit pro
uobis. Scientes quoniam sicut socij passionum